

KPČ tak trochu jinak

1)

Založil mě Přemysl Otakar II. Moje výstavba trvala 14 let v druhé polovině 13. století. Do historie jsem se zapsal hlavně proto, že jsem věznil pozdějšího Krále Václava II. i s jeho matkou Kunhutovou. Ležím v Libereckém kraji. Jsem v gotickém stylu. V letech 1831-1836 se zde inspiroval k dílu Máj básník Karel Hynek Mácha.

2)

S největší pravděpodobnosti jsem vznikl někdy v polovině 9. století. Dnes už po mě zbyl pouze Kostel svatého Klementa, ve kterém působil kněz Kaich. Tento kostel byl prvním křesťanským v Čechách. Ležím severozápadně od centra hlavního města Prahy.

3)

Nechal mě založit český král Přemysl Otakar II. v roce 1265; lokaci a projekci města provedl králův rytíř Hirzo. Patrně jsem krátce měl hrad nebo spíše měl zde existovat královský hrad. Nově jsem měl představovat doposud chybějící základnu královské moci v jižních Čechách a být protiváhou moci Vítkovců. O mojí dominantě rozhodla městská rada roku 1716 a byla vybudována místo pranýře. Technicky mě navrhnul jezuita František Baugut. Kamenické práce měl na starost mistr Zachariáš Horn a sochařsky mě vyzdobil Josef Dietrich. Protéká mnou jedna z nejdelších českých řek. Založil mě český král Přemysl Otakar II. v roce 1265. Dalšími pamětihodnostmi tu jsou je Černá věž nebo barokní katedrála svatého Mikuláše.

4)

Byl jsem založen relokací před rokem 1261 (první písemná zmínka) pravděpodobně Přemyslem Otakarem II., osídlena je však tato oblast nepřetržitě už od pravěku, přítomnost Slovanů lze doložit už v 6. století našeho letopočtu. Z příkazu krále Přemysla Otakara II. mi bylo vybudováno městské opevnění z dvojitého pásu kamenných hradeb. Středověké město bylo chráněno i mohutným tokem Labe, i jeho protější břeh byl opevněn. Pozůstatkem hradební soustavy je zálabská bašta, tzv. Práchovna, z 15. století. V dnešní době jsem důležitým železničním uzlem. Provozuje se zde průmysl chemický, automobilový, strojírenský, potravinářský, polygrafický a v neposlední řadě hutnický. Vy budete znát hlavně mé Karlovo náměstí s morovým sloupem a kašnou.

5)

Na svém místě jsem od 15. století a současnou podobu mi dal Karel Svoboda. Jsem na světě jeden z mála heliocentrických. Dosahuji téměř 14 metrů. Pověst tvrdí, že můj tvůrce byl oslepen, aby nemohl udělat podobné dílo. Na konci druhé světové války jsem byl poškozen granátem. Můj dnešní vzhled je od roku 1955.

6)

Vidím řeku, která se vlévá postupně do řek, které vedou do Severního moře. Byl jsem postaven na žádost otce vlasti a slavnostně otevřen roku 1402. Moji architekti byli mistr Otto a Petr Parléř. Spojují Staré Město s Malou Stranou.

7)

Jsem z kamene a neoficiálně se jmenuji Jelení. Jsem dlouhý 109,75 metrů. První písemný záznam o mě je až kolem roku 1348. Byl jsem postaven na suchu, řeku pode mne přivedli až po dostavbě. Lze na mně vidět pískovcové repliky barokních soch ve čtyřech sousoších. Protéká pode mnou řeka Otava.

8)

Dle historických zdrojů na mne první vstoupil je Benátčan, který hledal drahé kamení, v roce 1456. Georgius Agricola mě v roce 1546 pojmenoval Risenberg. Mým pánem je Krakonoš. Vzhledem k tomu, že můj vrchol leží v Polsku, nejvyšším vrcholem ležícím uvnitř hranic Česka je tedy Luční hora. Vrchol mám ve výšce 1603 m. n. m.

9)

Jsem vysoký 460,8 m n. m. Na mně stojí románská rotunda sv. Jiří, původně zasvěcená svatému Vojtěchovi. Traduje se, že každý pravověrný Čech by měl alespoň jednou za život na tuto horu vystoupit.

10)

Pravděpodobně mě založil již král Přemysl Otakar I., a jeho potokům jsem patřil až do vymření rodu v roce 1306. Jsem v gotickém slohu a vystavěn jsem byl před rokem 1234. Každý den sleduji, jak pode mnou Otava vtéká do Vltavy.

11)

Byl jsem založen ve čtrnáctém století. Mým stavebníkem byl Čeněk z Vartenberka. Významnou roli jsem sehrál během husitských válek, kdy jsem patřil pánům z Bergova a spolu s dalšími hrady v okolí jsem tvořil významnou oporu katolické strany. V té době jsem odolal dvěma obléháním a dobyt jsem byl až v roce 1469 vojskem krále Jiřího z Poděbrad. V poslední třetině třicetileté války jsem byl střídavě obsazen a dobyt švédskými a císařskými oddíly. Po válce už jsem se proměnil ve zříceninu. Můj největší bod se jmenuje věž Panna a dosahuje 514 metru nad mořem.

12)

Moje stavba započala roku 1388, podle některých pramenů jsem měl mít dvojnásobnou délku lodi, než má současný kostel. Stavba probíhala v několika etapách, a do značné míry souvisela s prosperitou stříbrných dolů. Práce byly definitivně zastaveny roku 1558, přičemž jsem byl na západě uzavřen pouze provizorní zdí. Následující zásahy měly pouze udržovací charakter. Za husitských válek jsem byl kališníky vydrancován, zповědnice byly roztřískány, obrazy roztrhány, poklad pak rozkraden. Moje současná podoba byla tvořena v době 1884 - 1906 a mými architekty jsou Petr Parlář, Matěj Rejsek, Benedikt Rejt, Josef Mocker a Ludvík Lábler. Jmenuji se po patronce horníků.

13)

Vždy jsem byl dominantou severních Čech a symbolem kraje pod ním. První kříž na vrcholu vztyčili údajně již v roce 1737, byl kamenný a vydržel až do roku 1812, kdy byl povalen. Přesto však tradice křížů na vrcholu pokračovala dál, i když po roce 1834 už jen kříži dřevěnými. Roku 1838 byl na vrcholu postaven obelisk na památku návštěvy Adély Rohanové, zvaný dodnes Rohanský kámen (Rohanstein). Tento kamenný objekt stojí na někdejší hranici mezi Rohanským a Clam-Gallasovským panstvím. Jsem ve výšce 1012 m n. m.

14)

Jsem zasvěcen Božskému Vykupiteli. Stavět mě začali roku 1874 a dokončili roku 1877. Jsem postavena podle vzoru italského Campa Santa. Jsem dvoupodlažní budova nad půdorysem pravidelného osmiúhelníku v novogotickém slohu s monumentálním dvouramenným schodištěm a předsunutou věží na severní straně. Nacházím se pod úrovní hladiny rybníka Svět, a proto je kolem mě vzduchový kanál široký 60 cm a hluboký 2 m. Odpočívá ve mně 26 lidí.

15)

Jsem holandského typu. Byl jsem postaven v roce 1842 a moje činnost ustala v roce 1946. Prošel jsem rozsáhlou rekonstrukcí, která mě znovu uvedla do provozuschopného stavu, ovšem už jako exponát Technického muzea v Brně. Mám kuželovitou kamennou konstrukci, která nese otočnou střechu se šindelovou krytinou a čtyřmi křídly větrného kola, upevněných na hřídeli. Znáte mě můžete i z pohádky O statečném kováři.

16)

Jsem holandského typu. Byl jsem postaven v roce 1865 Matějem a Františkou Ševčíkovými. Nacházím se v nadmořské výšce 510 m na okraji Dražanské vrchoviny. Po havárii jsem byl převeden na elektrický pohon. V období druhé světové války jsem byl zapečetěn a v roce 1945 byl zrušen provoz.

17)

Postupnými přístavbami a úpravami jsem vznikl z hradiště založeného v 9. století, se svými rozměry 570 m délky a 128 m šířky jsem jeden z největších hradních komplexů na světě. Moje rozloha se obvykle uvádí 7,28 ha, ale dodnes je předmětem sporů. Jsem považován nejen za symbol města, ale i české státnosti a podle Guinnessovy knihy rekordů za největší starobylou nemovitost na světě. Také jsem největší doposud obývanou nemovitostí na světě, větším než anglický Windsor. Jsou ve mně také uloženy české korunovační klenoty.

18)

V letech 1560–1596 mě přestavěli z hradu na zámek. Nacházím se na soutoku Nežárky a Hamerského potoka. Se svou rozlohou tří a půl hektaru jsem třetím největším zámeckým komplexem České republiky. Mým předchůdcem bylo raně středověké hradiště založené pravděpodobně ve druhé polovině desátého nebo až v jedenáctém století. Jeho podoba zcela zanikla pode mnou. V roce 1773 jsem zcela vyhořel. Postavil mě Přemysl Otakar I. a dalšími majiteli byli Páni z Hradce, Slavatové z Chlumu a Košumberka, Černínova z Chudenic

19)

Svou rozlohou přes 6 ha jsem druhý největší hradní a zámecký komplex v Čechách. Založil mě pravděpodobně Vítek II. z Prčice, první písemná zmínka je o mě v německé básni z roku 1240, roku 1253 se uvádí Witico de Chrumbenowe, který patrně vybudoval dnešní Hrádek s věží. Stojím na strmém a dlouhém skalním ostrohu, který z jihu obtéká Vltava a ze severu Polečnice.

20)

Jsem gotický vodní hrad. Mým zakladatelem, který je poprvé zmiňován v roce 1375, byl rod pánů z Rýzemberka ze Skály. Během husitských válek jsem byl obléhán husitským vojskem a jeho posádka se vzdala až po vypuštění hradních příkopů. Jsem tvořen dvěma obytnými paláci, pětipatrovou vstupní věží a hradní kaplí postavenou na baště. Pouze zčásti zůstala zachovaná hradba se čtyřmi baštami – Červenou, Bílou, Zelenou a Zlatou, jejíž pozůstatky byly vykopány v roce 1951. Okolo mě byly dva vodní příkopy: vnitřní na místě dnešního vnitřního nádvoří a vnější mezi vnitřní a pobořenou vnější hradbou. V případě potřeby mohly být velmi rychle naplněny vodou ze tří okolních rybníků napájených kanály z řeky Úhlavy.

21)

Moje počátky jsou nejasné. Za mého stavitele bývali považováni páni z Velhartic, ale vzhledem k dochovaným částem románského zdiva je možné, že jsem byl postaven nejspíše ve třináctém století rodem Wittelsbachů v severní části jejich panství, které se k českému království vrátilo až roku 1273. Teprve poté ho získali majitelé blízkých Budětic, kteří pocházeli z rodu pánů z Velhartic. Původně jsem byl malý románský hrad, který byl v průběhu staletí několikrát rozšířen. Významnou byla

zejména pozdně gotická přestavba, během níž jsem získal rozsáhlé, ale nedokončené opevnění. Ve druhé polovině šestnáctého století jsem přestal být udržován a postupně jsem začal chátrat, k čemuž výrazně přispělo moje vyplenění vojáky během třicetileté války.

22)

Vybudován jsem byl v roce 1870 a sloužím k zadržování, počítání, usměrňování a vypouštění splavovaného dřeva po Vltavě do papíren. Původně jsem byl uzavíratelný z obou stran dveřmi a na stěnách byla skladování bidla sloužící k uvolňování naplaveného dříví. Jsem dřevěný, 25 metrů dlouhý a 1,8 metrů široký a mám dřevěné bednění až po střechu. Otvory v podlaze sloužily pro zasunutí trámků, které za nízkého stavu vody sloužily k zadržení dřeva. Ty pak splavované dříví zadržovaly až do doby, než z okolních jezírek dorazila vyšší vlna.

23)

Žije zde přibližně 5 300 obyvatel. Podle místní pověsti jsem byl založen již v roce 1099. První písemná zmínka o mě však pochází až z roku 1315. Významným datem je rok 1339, kdy mě dostal do vlastnictví Oldřich III. z Hradce z rodu Vítkovců. Jeho rod pak významně přispěl k modemu rozvoji. Vybuvoval zdejší hrad a kostel, opevnil město a postavil též gotické domy kolem tržiště. Roku 1386 zničil požár západní polovinu náměstí i s kostelem a radnicí. Památkově chráněny jsou rovněž jedinečně dochované měšťanské domy, zejména na náměstí Zachariáše z Hradce

24)

Ležím na Zlaté stoce mezi rybníky Svět a Rožmberk. Žije zde přibližně 8 200 obyvatel. Název pochází nejpravděpodobněji od slova, které znamená šlechtit, zlepšovat či zdokonalovat. Moje počátky sahají do poloviny 12. století, kdy zde vznikl dvorec a poté osada. První rybníky zde založil koncem 15. století Štěpánek Netolický. Na jeho dílo v 16. století navázali rybníkáři Mikuláš Ruthard z Malešova a Jakub Krčín. Ještě tady mám dvojí lázně: Bertiny lázně a Lázně Aurora. Sídlí zde největší rybářství v Evropě, pivovar Regent založený roku 1379 a státní zámek je pravděpodobně pátým největším areálem tohoto typu v Česku

25)

Ležím v nejzápadnější části Labských pískovců. Můj nejvyšší bod dosahuje nadmořské výšky 613 metrů, jednotlivé vrcholky se tyčí do výše 70 metrů. Vyskytují se zde zajímavé druhy ptáků (poštolky obecné, sokoli stěhovaví) i jiní živočichové (plch velký). Vznikl jsem přibližně před 85–100 miliony let v období druhohor na dně moře. Postupně se tu uložilo několik vrstev písčitých usazenin, pískovce vznikly jejich následným zpevněním. Skalní města a skalní věže jsou pak výsledkem erozní činnosti větru, Slunce, stromů a deště.

26)

Nejstarší zmínky o mě sahají do roku 1032. U mého zrodu stáli kníže Oldřich, pražský biskup Šebř a (tehdy ještě poustevník) Prokop, kolem něhož se zde tvořila skupina následovníků již asi od roku 1009. Jsem rozsáhlý areál bývalého benediktinského kláštera. V 11. století mě založil svatý Prokop a stal jsem se centrem slovanské liturgie. Od konce 11. století zde sídlili mniši latinského ritu. Byl jsem nově postaven goticky a přestavěn barokně. Zrušili mě na konci 18. století a přestavěli na zámek. Jsem považován za středisko slovanské vzdělanosti.

27)

Založil a vystavěl mě před rokem 1349 Beneš mladší z Vartemberka, sídlem na tvrzi v Sobotce. Ze všech tří stran byly kolem mě kdysi vybudovány tři rybníky: Bílý, Černý a Labutí, z nichž první dva se dochovaly dodnes. Protržením hrází těchto rybníků bylo možno proměnit moje okolí v těžko přístupný terén. Jako jeden z mála jsem umístěn nikoliv na kopci, ale v údolí na pískovcovém ostrohu, situací jsem srovnatelný např. s hradem Okoř u Prahy. Mikuláš Zajíc z Hazmburka šířil dva výroky Jana Žižky, který mě roku 1420 obléhal, ale nedobyl. Řekl prý: "Ten je tvrdý jako kost." a "Skála

patří čertu a kost psu.". Tak se rozšířila pověst o mé nedobytnosti. Zahrál jsem si v pohádce S čerty nejsou žerty nebo Kouzla králů.

28)

Nacházím se v nejzápadnější části Karpat a skládám se těchto částí (Masiv Děvín, sedlo Soutěska, Masiv Kotel, Stolová hora, vápencové výchozy Kočičí skála a Kočičí kámen, Turolď, Svatý kopeček, Šibeničník). Vznikl jsem v druhohorním moři a posléze jsem byl vyzvednut do výše alpínským vrásněním. Je zde mnoho archeologických nálezů (lovci mamutů, hradiště, především v Dolních Věstonicích). Díky zachovalosti původní krajiny a různě exponovaným stanovištím na vápencích se v oblasti vyskytuje množství velmi vzácných živočichů a rostlin, zejména sucho- a teplomilných.